

isto, staro pesem ter nam odklanja pravice do šole in uradnije ne gledé na to, da nam podvezuje s tem žile in da nismo mi krivi, ako se ne povzpnejo na višjo stopinjo omike.

Škode pa vsled tega ne trpimo samo mi, ampak cela država. Čas je torej, da se nam obrne že na bolje.

Družba sv. Cirila in Metoda — kaj je to?

V poduk slovenskemu ljudstvu.

(Konec.)

8. Ali imajo tudi podrugod enake družbe?

Nemci in Lahi segajo tudi drugim narodom v pravico. Zlasti Nemci so te misli, da so sami oni za to na svetu, da bi gospodarili, vsi drugi pa da smo za to rojeni, da se jim klanjamo. Kakor nas Slovence, prav tako pritiskajo od vseh strani naše brate Čehe. Na vse kripilje jim ponujajo svoj nemški jezik. Toda Čehi pravijo: „Ne udajmo se!“ Možati so, je kleni so. Trdo se postavljajo Nemcem po robu. češ, mi nočemo vašega jezika; mi hočemo pri tem ostati, kar so nas naučile naše matere; mi nočemo, da bi naši otroci Nemei postali. Proti pogubnemu delovanju nemškega „šulvereina“ so si ustanovili posebno družbo, kateri pravijo „šolska Matica“. Ona je prva mati češkimi otrokom. Zá-nje je oskrbela že brez števila otroških vrtov in šol. Na dveh krajih jim je založila celó latinske šole. V prvih 4 letih svojega delovanja je potrošila za češke šole 316.000 gld. Od kod pa dobiva „šolska Matica“ toliko denarja? V naročje ji ga usipava češko ljudstvo, ki neskončno ljubi svoj materni jezik. Češki delavec si rajši pritrjuje od vsakdanjega kruha, kakor da bi tujcem izdajal svojo deco. Češki grajščaki in bogatini darujejo Matici po tisočakah. Kjer koli so Čehi v kaki tovaršiji, gotovo vstane kdo izmed njih in pobira darove za „šolsko Matico“. Tej družbi v prid napravljajo vsako leto krasne veselice — dohodke od njih dobiva Matica, družtva, posojilnice, zavarovalnice ji odstopijo po več stotin vsakoletnega dobička. — Slovenci! posnemajmo Čehe; kakor oni „šolsko Matico“, podpirajmo mi družbo sv. Cirila in Metoda!

V škodo hodijo Hrvatom v Istri Lahi. Naši bratje Hrvatje pa ne držé rok križem. Osnovali so si „bratovščino hrvaških ljudi“, katera lepo skrbi za to, da se hrvaška mladina ne odtuji svojemu narodu ter ne zagazi v Lahone.

Da, celó med Nemci so se našli poštenjaki, ki so izprevideli, da je najbolje držati se zlate resnice: „Vsakemu svoje!“ Spoznali so, kako škodljiv je „šulverein“ katoliški veri. Zoper njega so tedaj postavili na noge „katoliško šolsko družbo“, kateri je namen, pospeševati

časno in večno srečo mladine, zato pa hoče ustanovljati katoliške šole in razširjati krščanske resnice v šoli in v družini. Ta družba ima malodane enaka pravila, kakor naša družba sv. Cirila in Metoda. Na čelu „katoliški šolski družbi“ stoji kardinal Dunajski in škof Sent-Hipolitski.

Glejte, toliko storé ljudje po svetu za svojo mladino, da se jim ne izpridi in ne zajde na napačna pota. O letošnjem sv. letu nas opominja sam sv. oče Leon XIII., naj podpiramo dobre šole in naj za-nje darujemo zaukazano miloščino. Čujte glas dobrega pastirja! Mesto, da bi drugam pošiljali mile darove, podpirajte ž njimi rajši dobro domačo stvar, podpirajte ž njimi družbo sv. Cirila in Metoda! Saj se ona bojuje za našo vero, za naš jezik! Ona nadaljuje delo sv. apostolov naših. Ona skrbi, da ne umolkne naš jezik slovenski, ker je tud njega poklicala previdnost božja v hvalo svojo. „Vsi jeziki hvalite Gospoda!“ Deca naša naj slavi Trojedinega v slovenskem jeziku! „Iz ust otrók in dojenčev si si napravil hvalo, da odpraviš sovražnika.“ Na delo toraj v ime božje in v ime slovenskih apostolov sv. Cirila in Metoda! Bog in Slovenci!

Gospodarske stvari.

Krvna uš, velika škodljivka našim jablanom.

Kakor je skrbno opazovanje pokazalo, se ta škodljivi in nevarni mrčes najbolj na naših jablanih zareja in jim sok izsesava. Vojska, kakor so skušnje pokazale, se proti krvni uši najlaglje po zimi pelje in sicer meseca januarja, februarja in marca. Vsi ranjeni prostori, na katerih je v preteklem letu krvna uš sedevala in kateri se na nekošniji belkasti prevleki spoznavajo, se morajo skrbno pregledati in potem s tekočino, katera se bode pozneje popisala, temeljito izščetati. Tudi se mora prst okoli debla nekoliko vzkopati in od drevesa proč pogniti, da se zalega krvne uši, ki se morda pod prstijo in v nji nahajajo, dosežejo in pokončajo. Kdor prav skrbno ravnati hoče, ta naj vso skorjo na drevesu dobro poščeta, kakor tudi po njegovih vejah in z omenjeno tekočino izpira. Ker se pri tem delu precej veliko take tekočine porabi, tako je tukaj le take pomočke rabiti, ki so bolj po ceni in ne predragi. Taki so:

1. Navadni lug, kakoršnjava dobivamo, ako lesni pepel z vodo zalijemo.

2. Plinova voda, kakoršnja se dobiva pri narejanju plina kot pristranski pridelek, ta se pa mora za polovico s čisto vodo zmanjšati.

3. Apneno mleko.

4. Zmes iz sode in galuna. 2 kili sode in 1 kilo galuna se v 50 litrih vode raztopi.

Konečno še se omenja, da ni toliko ležče